

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 88/2020
02.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ..., мал. ББ из ... и мал. ВВ из ..., које заступа законска заступница мајка АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Рајковић, адвокат из ..., против туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Сања Главонић, адвокат из ..., ради утврђења права становања, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 406/19 од 11.09.2019. године, у седници одржаној 02.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 406/19 од 11.09.2019. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужилаца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 2149/17 од 18.09.2018. године, исправљеном решењем Првог основног суда у Београду П2 2149/17 од 02.04.2019. године, у првом ставу изреке, утврђено је да тужиоци имају право становања на половини стана која припада туженом, који је сувласник са тужиљом АА, сувласником такође са половином, а који стан се налази у ... у улици ..., по структури четворособан, површине 86 квадратних метара, број посебног дела објекта ..., у поткровљу стамбене зграде за колективно становање на кп.бр. ... уписаној у ЛН број ... КО ..., што је тужени дужан да призна и трпи. У другом ставу изреке, одлучено је да тужиоци могу уписати своје право становања на половини стана која припада туженом на основу ове пресуде без његове сагласности и пристанка. У трећем ставу изреке, тужени је обавезан да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 92.300,00 динара, са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 406/19 од 11.09.2019. године, у првом ставу изреке, преиначена је првостепена пресуда у првом и другом ставу изреке, тако што је утврђено да тужиоци АА, малолетни ББ и малолетни ВВ, имају право становања на половини стана која припада туженом, који је сувласник са тужиљом АА, која је такође сувласник са половином, а који стан се налази у ... у улици ..., по структури четворособан, површине 86 квадратних метара, број посебног дела објекта ..., у поткровљу стамбене зграде за колективно становање на кп.бр. ... уписаној у лист

непокретности број ... КО ..., до пунолетства тужилаца малолетног ББ и малолетног ВВ, што је тужени дужан да призна и трпи да тужиоци могу уписати своје право становања на половини стана која припада туженом на основу ове пресуде без његове сагласности и пристанка. У другом ставу изреке је потврђено решење о трошковима поступка садржано у трећем ставу изреке првостепене пресуде, а жалба туженог је у том делу одбијена као неоснована. У трећем ставу изреке, одбијен је захтев тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде другостепеног суда, тужени је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужиоци су дали одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао другостепену пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца АА и тужени су били у браку од 2004. године до 2016. године и у браку су стекли стан број ... у улици ... у ... на коме су сувласници са по једном половином дела. Имају двоје деце - синове ББ и ВВ. Тужени је покренуо поступак за развод брака, па је тужилца АА са малолетним тужиоцима ББ и ВВ отишла из овог стана у изнајмљени стан, док је тужени остао да живи у стану. Шест месеци касније тужени је отишао у Америку, а тужилца се са малолетним тужиоцима вратила у заједнички стан и од тада њих троје живе у стану за који тужилца плаћа кредит. Након развода брака, малолетни тужиоци су поверени тужилци АА на самостално вршење родитељског права. Тужени се накнадно вратио из Америке и сада живи код родитеља у стану који се налази преко пута предметног стана. Тужени није узнемиравао тужиоце у коришћењу заједничког стана, а нема ни намеру да живи у овом стану.

Код таквог стања ствари, правилна је одлука другостепеног суда. Врховни касациони суд је оценио да се ревизијом туженог неосновано побија другостепена пресуда због погрешне примене материјалног права, јер је другостепени суд за своју одлуку дао јасне и уверљиве разлоге.

Одредбама члана 194. Породичног закона, прописано је да: дете и родитељ који врши родитељско право имају право становања на стану чији је власник други родитељ детета, ако дете и родитељ који врши родитељско право немају право својине на усељивом стану (став 1.); да право становања траје до пунолетства (став 2.); као и да немају право становања дете и родитељ ако би прихватање њиховог захтева за право становања представљало очигледну неправду за другог родитеља (став 3.). Дакле, наведеним одредбама је предвиђена могућност конституисања личне службености ради заштите интереса детета да има обезбеђен смештај до пунолетства, а тиме и услове за свој правилан и потпун развој. Међу најбитнијим питањима за дететов живот је питање безбедног и неузнемираваног становања, па је основни циљ овог спора

заштита једног од основних права детета, а због тога и правна природа овог спора није примарно имовинско-правна. Стога се на поступак за конституисање права становања пре свега примењују правила поступка за заштиту права детета, а не општа правила парничног поступка.

Конвенцијом о правима детета („Службени лист СФРЈ“ – Међународни уговори, број 15/90, 4/96 и 2/97), поред осталог, утврђено је: да у свим активностима које се тичу деце, без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интереси детета биће од примарног значаја, а државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законских старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (члан 3. став 1. и 2.); да државе чланице предузимају све одговарајуће законодавне, административне и остале мере за остваривање права признатих у овој Конвенцији (члан 4.); да државе чланице признају право сваког детета на животни стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета, а да родитељи или друга лица одговорна за дете имају првенствено одговорност да, у оквиру својих способности и финансијских могућности, обезбеде животне услове потребне за развој детета (члан 27. ст.1. и 2.).

Одредбе члана 6. став 1. и 3. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/05, 72/11 и 6/15), прописују да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета, а да држава има обавезу да поштује, штити и унапређује права детета.

Право становања (*habitatio*) установљено чланом 194. Породичног закона, представља законодавну меру за остваривање права детета на дом, како би се обезбедили животни услови потребни за развој детета зајемчени чланом 27. став 2. Конвенције о правима детета. Одговорност за обезбеђивање таквих услова којима ће детету бити пружен животни стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју детета, првенствено сnose родитељи детета.

Право малолетних тужилаца на дом, као и право туженог на имовину представљају основне вредности демократског уређења прокламованог Уставом, тако да ниједно од њих не може имати начелни примат. Уколико су ова права супротстављена, онда се узимањем у обзир типичних особина и посебних околности појединачног случаја, применом начела праведне равнотеже, мора одлучити коме од права треба дати предност.

Одредбом члана 58. став 1. Устава јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона. Одредбом става 3. истог члана Устава, утврђено је да се законом може ограничити начин коришћења имовине. Одредбама члана 194. Породичног закона управо је предвиђено ограничење начина коришћења стана од стране власника конституисањем права становања у корист других лица.

Право становања као лична службеност састоји се у овлашћењу да се у сврху становања користи туђа стамбена зграда или стан као посебни део зграде. Право становања је као лична службеност недељиво, што значи да терети цело послужно добро, односно целу ствар, осим уколико је установљено на делу ствари која је реално подељена на више делова. Полазећи од наведеног, конституисање права службености у корист тужилаца несумњиво представља мешање у право својине туженог, као сувласника са половином дела стана. Међутим, тужени тиме није лишен свог права сувласништва на спорном стану, већ је само временски ограничено његово право коришћења стана, јер је установљено до пунолетства малолетних тужилаца.

По оцени Врховног касационог суда, конституисање права становања на спорном стану не представља очигледну неправду за туженог због свих разлога које је навео другостепени суд у побијаној пресуди. Поред тога, ова лична службеност не представља ни прекомеран терет за туженог, јер је побијаном пресудом постојећа фактичка ситуација само правно оснажена применом одговарајуће одредбе закона.

Из изнетих разлога ревизијским наводима није доведена у сумњу правилност побијане пресуде, због чега је Врховни касациони суд је, на основу члана 414. став 1. ЗПП, одбио као неосновану ревизију туженог.

Како трошкови одговора на ревизију не представљају потребне трошкове ради вођења парнице у смислу одредбе члана 154. став 1. Закона о парничном поступку, одлучено је као у другом ставу изреке.

Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић